

สรุปผลและข้อเสนอนะ

จากการศึกษาอนุกรมวิธานของกุ้งซูเปอร์แฟมิลี Penaeoidea ในประเทศไทย พบว่ามีจำนวน 3 แฟมิลี 9 สปีชีส์ 4 ซับสปีชีส์ 50 สปีชีส์ ซึ่งเป็นกุ้งที่เคยมีรายงานว่าพบในประเทศไทย 46 สปีชีส์ ส่วนอีก 3 สปีชีส์เป็นกุ้งที่ไม่เคยมีรายงานว่าพบในประเทศไทยก่อนหน้านี้ และอีก 1 สปีชีส์ยังไม่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นสปีชีส์อะไร กุ้งที่พบทั้งหมดมีดังนี้คือ

แฟมิลี Solenoceridae พบ 1 สปีชีส์ 4 สปีชีส์ ได้แก่ *Solenocera subnuda*, *S. choprai*, *S. bedokensis* และ *S. pectinata*

แฟมิลี Penaeidae พบ 7 สปีชีส์ 4 ซับสปีชีส์ 44 สปีชีส์ ได้แก่ *Penaeus* (*Marsupenaeus*) *japonicus*, *P. (Melicertus) canaliculatus*, *P. (M.) latisulcatus*, *P. (M.) longistylus*, *P. (Penaeus) semisulcatus*, *P. (P.) monodon*, *P. (Funneropenaeus) merquiensis*, *P. (F.) silasi*, *Metapenaeus intermedius*, *M. anchistus*, *M. lysianassa*, *M. dobsoni*, *M. brevicornis*, *M. tenuipes*, *M. suluensis*, *M. ensis*, *M. conjunctus*, *M. elegans*, *M. affinis*, *M. moyebi*, *Parapenaeus longipes*, *Parapenaeopsis tenella*, *P. hungerfordi*, *P. maxillipedo*, *P. cornuta*, *P. uncta*, *P. hardwickii*, *P. coromandelica*, *P. sculptilis*, *Parapenaeopsis* sp., *Metapenaeopsis stridulans*, *M. palmensis*, *M. barbata*, *M. toloensis*, *M. mogiensis*, *M. hilarula*, *M. lamellata*, *Atypopenaeus stenodactylus*, *Trachypenaeus malaiianus*, *T. pescadoreensis*, *T. granulosis*, *T. sedili*, *T. curvirostris* และ *T. asper*

วงศ์ Sicyoniidae พบ 1 ชนิด 2 สปีชีส์ ได้แก่ *Sicyonia lancifera* และ *S. ommanneyi*

สำหรับการกระจายของกุ้งนั้น พบว่า กุ้ง 6 สปีชีส์พบเฉพาะบริเวณชายฝั่งอันดามัน คือ *Penaeus (Melicertus) canaliculatus*, *Metapenaeus anchistus*, *Parapenaeopsis uncta*, *Parapenaeopsis* sp., *Metapenaeopsis hilarula* และ *Trachypenaeus granulatus* กุ้ง 5 สปีชีส์พบเฉพาะชายฝั่งทางด้านอ่าวไทย คือ *Metapenaeus intermedius*, *Metapenaeopsis mogiensis*, *M. lamellata*, *Trachypenaeus pescadoreensis* และ *Sicyonia ommanneyi* ส่วนกุ้งสปีชีส์ที่เหลือจะพบทั้งชายฝั่งอันดามันและอ่าวไทย

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาในครั้งนี้ เก็บตัวอย่างกุ้งจากเรือประมงอวนลากบริเวณท่าเทียบเรือและตลาดสดของจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับชายฝั่งอันดามันและอ่าวไทยเท่านั้น ควรจะมีการศึกษากุ้งที่ได้จากเรือสำรวจของกรมประมง ซึ่งสำรวจในบริเวณที่มีความลึกมากกว่านี้ ซึ่งอาจมีผลทำให้จำนวนสปีชีส์ของกุ้งที่ได้จากการศึกษาเพิ่มมากขึ้นกว่าการศึกษาในครั้งนี้

2. ในการออกเก็บตัวอย่างนั้น สภาพภูมิอากาศเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งต้องคำนึงถึง โดยเฉพาะการออกเก็บตัวอย่างทางภาคใต้ไม่ควรหลีกเลี่ยงช่วงฤดูที่มีมรสุมหนัก เช่น ในช่วงที่มีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน ไม่ควรออกเก็บตัวอย่างทางด้านทะเลอันดามัน ส่วนช่วงที่มีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคมก็ไม่ควรออกเก็บตัวอย่างทางด้านอ่าวไทย เนื่องจากถ้ามีมรสุมหนักชาวประมงส่วนใหญ่จะงดออกเรือ หากออกเก็บตัวอย่างในช่วงดังกล่าวนี้ นอกจากจะไม่ได้ตัวอย่างมาศึกษาแล้วยังทำให้สิ้นเปลืองทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายอีกด้วย

3. ในการเก็บตัวอย่างมาศึกษา ไม่ควรเลือกเก็บเฉพาะกุ้งที่มีขนาดใหญ่เพียงอย่างเดียว ควรเลือกเก็บกุ้งทุกขนาดและเก็บทั้งกุ้งเพศผู้และเพศเมีย เนื่องจากกุ้งหลายสปีชีส์มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก หรือแม้แต่ในสปีชีส์เดียวกันกุ้งที่มีขนาดเล็กอาจมีลักษณะที่แตกต่างจากกุ้งที่มีขนาดใหญ่ ทำให้การจำแนกสปีชีส์เกิดความสับสน บางครั้งจำแนกกุ้งที่มีขนาดเล็กและขนาดใหญ่ของสปีชีส์เดียวกันเป็นกึ่งคนละสปีชีส์ ซึ่งเกิดขึ้นบ่อย ๆ ในหมู่นักอนุกรมวิธานเกี่ยวกับกุ้งที่น้อย

ส่วนในกรณีที่ควรเก็บทั้ง เพศผู้และเพศเมียเนื่องจากป้องกันปัญหาที่เกิดจากการจำแนกกุ้งล็อบสเตอร์
 เดียวกันแต่ต่างเพศเป็นคนละล็อบสเตอร์ ดังที่ Kubo (1949) เคยจำแนก *Metapenaeus tenuipes*
 จากกุ้ง เพศผู้และจำแนกกุ้งเพศเมียของล็อบสเตอร์นี้เป็น *M. spinulatus* เนื่องจากได้ตัวอย่างกุ้งมา
 ไม่พร้อมกัน

4. ตัวอย่างกุ้งบางล็อบสเตอร์เมื่อคองน้ำยาแล้วสามารถจำแนกล็อบสเตอร์ได้ยาก ดังนั้นเมื่อ
 ได้ตัวอย่างลัดควรจำแนกล็อบสเตอร์ทันทีโดยใช้ลักษณะลวดลายสี หลังจากนั้นจึงนำมาแยกล็อบสเตอร์อย่าง
 ละเอียดอีกครั้งโดยใช้ลักษณะอื่นประกอบช่วยในการจำแนก เช่น การแยกกุ้ง *Penaeus*
(Marsupenaeus) japonicus ออกจาก *P. (Melicertus) latisulcatus* ในกรณีที่เป็น
 เป็นกุ้ง เพศผู้และมีขนาดเล็ก กุ้งทั้งสองล็อบสเตอร์จะมีลักษณะภายนอกใกล้เคียงกันมาก ลักษณะของ
 ท่อน้ำลายก็ยังไม่เจริญเต็มที่ ไม่สามารถแยกได้ แต่กุ้งทั้งสองล็อบสเตอร์จะมีลวดลายสีที่แตกต่างกัน
 อย่างชัดเจน คือ *P. (M.) japonicus* จะมีลำตัวสีเหลือง มีแถบพาดขวางมองดูคล้ายลายเสือ
 ส่วน *P. (M.) latisulcatus* ลำตัวมีสีชาวนวล ไม่มีลาย ดังนั้น หากแยกตอนที่ยังลุดอยู่จะ
 สามารถแยกได้อย่างชัดเจน

5. เนื่องจากกุ้งที่มีลักษณะที่ผันแปรมากในระหว่างที่มีการเจริญเติบโต ดังนั้น
 จึงควรศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาและการพัฒนาของอวัยวะสืบพันธุ์ของกุ้งบางล็อบสเตอร์ โดยการ
 สับกุ้ง เพศเมียที่มีไข่แก่มา เพาะพักในห้องปฏิบัติการ และศึกษาลักษณะรูปร่างทุกระยะจนถึงระยะ
 โตเต็มวัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย